

Évközi 29. vasárnap 2014.

Bevezetés

A mai evangéliumi szakaszban hallani fogjuk a farizeusok elhíresült kérdésére – szabad-e adót fizetni a császárnak – adott jézusi választ. Adjátok meg a császárnak, ami a császáré, és Istennek, ami az Istené! Hogyan értelmezzük mi, a mi vonatkozásunkban ezt a választ? Megadjuk-e mi az Istennek, ami az Istené? Vizsgáljuk meg lelkiismeretünket.

Kirié litánia

Urunk, Jézus! Bocsásd meg, hogy sokszor vonakodtunk teljesíteni népünk szent javát szolgáló állampolgári kötelességünket. Uram irgalmazz!

Urunk, Jézus! Bocsásd meg, hogy gyakran megfélelkeztünk megadni Istennek, ami az Istené. Krisztus kegyelmezz!

Urunk, Jézus! Add, hogy hazánk törvényei mindig olyanok legyenek, amelyek lehetővé teszik az „Adjátok meg a császárnak, ami a császáré, és Istennek, ami az Istené” jézusi parancs teljesítését. Uram irgalmazz!

Evangélium után

Adót fizetni senki sem szeret. De a római hatalom alatt élő zsidók még Isten ellen való véteknek is érezték, ha – kénytelen-kelletlen – eleget tesznek a császár törvényének. Hiszen ezzel uruknak ismerik el azt, aki hódítóként tolakodott közējük. Megszegik vele a törvényt: „Féld a te Uradat, Istenedet, és csak neki szolgálj!” Épp ezért a farizeusok kérdése nem így hangzik: „kell-e adót fizetnünk a császárnak?”, hanem így: „szabad-e...”

A helyzetet még bonyolultabbá teszi, hogy a kérdezők igazában nem tanulni akarnak Jézustól (akit persze hízelgő szavakkal szólítanak meg). Azért tudakolják az álláspontját, hogy bármit mond, ellene fordítsák. Ha azt mondja: „nem szabad”, följelentik, mint lázítót. Ha azt mondja: „szabad”, elhíresztelik róla, hogy gyáva megalkuvó, s hazaáruló.

Jézus válasza kétszeresen meglepő. Egyrészt, mert kikerüli vele a kelepccét, amelyet állítottak neki. Másrészt, mert nemcsak a farizeusoknak felel, hanem nekünk is, akik kétezer év múlva Mesterünknek valljuk. Úgy felel, hogy egy gondolkodásmódra tanít meg: „Kié ez a kép és a felirat?”

Jézus eljárása csodálatra méltó. Előbb egy dénárt kért, és megkérdezte, hogy „kinek a képe és felirata ez?”, azt válaszolták, hogy „a császáré”. És ekkor adta Jézus ezt a feleletet, amit már ismerünk. A dénárt a császár verette. Az adó, amiről szó van az evangéliumban az nem valami után járó adó, nem ÁFA, hanem „fejadó”. Ezt a császár azokra a népekre rótt ki, akiket katonai erejével leigázott. Akik ezt a dénárt használták és fizették a fejadót, azok elismerték Róma önkényuralmát.

Jézusnál minden bizonnyal nem volt ilyen pénz, ezért kért egyet, hogy felmutassa azt. Válaszában, nemcsak kitért a neki felállított csapda elől, hanem mert rámutatott a farizeusok képmutatására. Ők elméletileg azt képviselik, hogy nem kell adót fizetni a császárnak, de a valóságban ott van a pénz a zsebükben. Ezzel gyakorlatilag elismerik Róma uralmát saját maguk és nemzetük fölött. Csak hirdetik a Rómától való nemzeti önállóságot, de a gyakorlatban ennek épp az ellenkezőjét tették, az idegen hatalmat szolgálták.

Jézus válaszában a súlypont a mondat második felén van: „adjátok vissza Istennek, ami az Istené”. Mintha ezt mondaná: ne toljátok önmagatokat és a saját magyarázataitokat az Isten és az emberek közé, mert ezzel elraboljátok tőle dicsőségét és népét!

Sajnos az akkori Izrael vezetői, és ösztönzésükre a nép nagy része a császárt választotta Isten helyett, mert azt kiáltották később a helytartónak: „Nincs királyunk, csak császáruk.”

Ma is tapasztalható hasonló gyökerű kettőség a társadalmak életében. A bibliai esemény mai változata: Globalizálódás és nemzeti érzés, illetve ateizálódás és a hit.

Az államok, nemzeti államok létrejötte az emberi történelem jelentős állomása, de nem végállomása. Napjainkban a nemzetállamok összeolvasztása, összeolvadása, globalizáció van kialakulóban.

Istennek teremtő művészetének gazdagságából következik, hogy a teremtés arculatát a sokszínűség jellemzi. Amióta e világ létezik nem volt, nincs és nem is lesz soha két egyforma fűszál, egyforma ember, két egyforma nép, két egyforma nemzet. – Mily sokféle nép, mily sokféle kultúra, mily sokféle nyelv! – Miért akarják a népeket uniformizálni, s a kultúrájukat megsemmisíteni, s rájuk erőltetni egy a nép lelkétől idegen kultúrát? – Miért akarják kiirtani mindazt, ami nemzeti?

Kosztolányi Dezső írja: „A természet csak egyetlen édesanyát adott nekünk, s csak egyetlen édes anyanyelvet.” – Testvéreim! Szeretni mindkettőt, szent kötelességünk!

Napokban hallott bölcs mondás szerint: Nemzetek nélkül nincs nemzetállamok uniója.

A másik kettőség. Ateizálódás (globalizáció) és vallás (hit). Furcsa kérdés és válasz helyett egész sor más kérdést állíthatunk melléje. Például azt, hogy mivel tartozunk szüleinknek, elsősorban édesanyánknak, akinek testében életfakasztó menedékre találtunk? Mivel tartozunk hitvestársunknak, aki életre szólóan nekünk ajándékozta életét? Mivel tartozunk barátunknak, aki életünk minden válságos helyzetében mellettünk áll? Mivel tartozunk az orvosnak, aki megmentette életünket? Nem folytatom tovább a felsorolást, mert nyilvánvaló: adósai vagyunk számos embernek és végső soron Istenünknek.

A gondolkodó ember felismerheti, hogy ajándékba kapott léte, élete a nagy ajándékozó Isten adománya. Ezért elszakíthatatlan a Hozzá fűző, vallásnak nevezett kötelék. A vallás nem szabályoknak, törvényeknek tömkelege, és ezeknek a betartása, hanem egy igen mély, személyes, elszakíthatatlan gyermeki kapcsolat, teremtő, s létben fenn-tartó, gondviselő mennyei Atyánkkal, minden jó ajándékozójával.

Ha valaki gögös vakságában elmetszi az Istenhez fűző hit és szeretet kötelékét, hasonlít az ágról leszakadó levélhez, amelynek sorsa megpecsétlődött. Vagy a Chesterton említette pókhoz, aki, amikor gyönyörködik gyönyörű alkotásában, észrevesz egy vastag erős szálát, amelyen leereszkedett és fához köti alkotását, hirtelen elmetszi, s abban a pillanatban elpusztul gyönyörű alkotása. – Hogy nekünk és nemzetünknek ne legyen ilyen a sorsunk, „adjuk meg Istennek, ami az Istené!” Ámen

F. F.